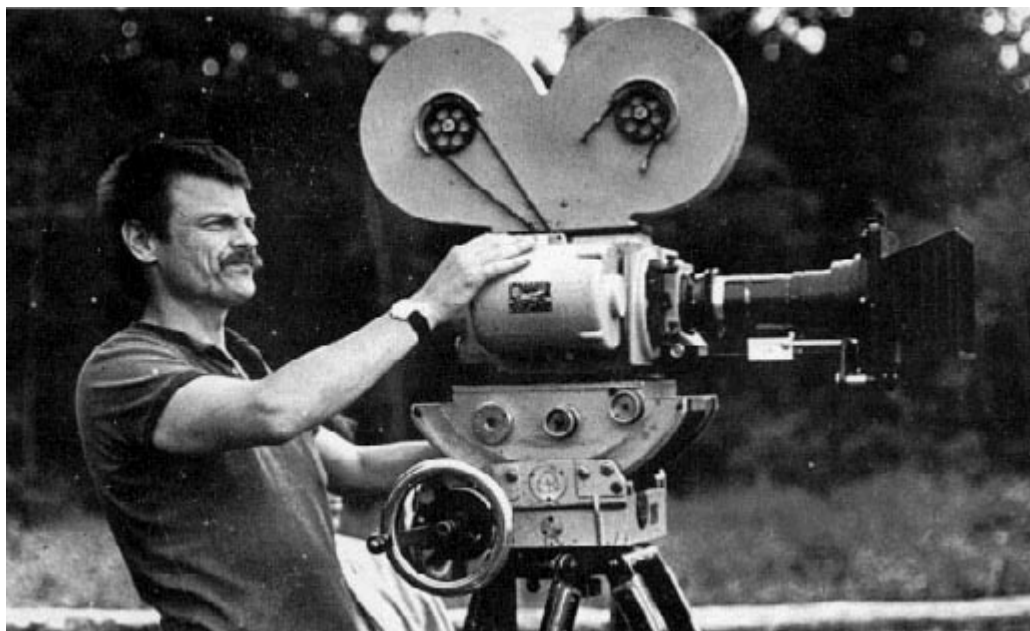

«Εικόνα και Χρόνος, Αντρέι Ταρκόφσκι»

/ [Πεμπτουσία](#)

«Όταν στην Ευρώπη επικρατούν οι υποκειμενικές προσεγγίσεις των δημιουργών, ο Ταρκόφσκι επιστρέφει σε μια μεταφυσική προσέγγιση της κινηματογραφικής δημιουργίας. Την ώρα που οι συνάδελφοί του στη δύση εμπνέονται από το «θάνατο του συγγραφέα» και το «θάνατο του θεού», ο Ταρκόφσκι οδηγείται σε μια ανανέωση της εικονογραφικής παράδοσης. Όπως γράφει ο ίδιος, «σκοπός της Τέχνης είναι να εξηγήσει στον ίδιο τον καλλιτέχνη και στους γύρω του, γιατί ζει ο άνθρωπος, ποιο είναι το νόημα της ύπαρξης του. Να εξηγήσει στους ανθρώπους για ποιους λόγους εμφανίστηκαν σ' αυτόν τον πλανήτη, ή τουλάχιστον να τους θέσει το ερώτημα». Ο Ταρκόφσκι είναι κληρονόμος της λυρικής παράδοσης του Ντοβζένκο και της ύστερης περιόδου του Αϊζενστάιν. Το μεταφυσικό κλίμα που διαπερνά την τελευταία περίοδο του Αϊζενστάιν και κορυφώνεται με την τριλογία του «Ιβάν του τρομερού» και του «Αλέξανδρου Νιέφσκι», επηρεάζει τόσο την πρώτη ταινία του Ταρκόφσκι, «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν», όσο και τον «Αντρέι Ρουμπλιόφ». Θα μπορούσε κανείς να πει ότι οι δύο αυτοί σκηνοθέτες είναι οι επίγονοι της μεγάλης Βυζαντινής παράδοσης, που τους οδηγεί να οικοδομήσουν ένα σπουδαίο εθνικό κινηματογράφο.

Αντρέι Ταρκόφσκι, (www.andrei-tarkovsky.com)

Ο Ταρκόφσκι υποτάσσει τα διάφορα κινηματογραφικά είδη (genre), όπως τις μελλοντολογικές ταινίες «Σολάρις» και «Στάλκερ», στις δικές του προδιαγραφές. Το «Στάλκερ» (1979), καταγράφει την επερχόμενη κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης... Η δεύτερη φάση της δημιουργίας του πραγματοποιείται με την αυτοεξορία του, όταν στις 10 Ιουλίου 1984 ανακοινώνει ο ίδιος την απόφαση του να παραμείνει στη Δύση. Παρά την επερχόμενη κατάρρευση, τη αρρώστια και τον πρόωμο θάνατο του, οι δυο τελευταίες ταινίες του, «Νοσταλγία» και «Θυσία», είναι κορυφαίες στιγμές μιας παλλόμενης συνείδησης κι ενός ώριμου ταλέντου, ενός από τους τελευταίους μεγάλους δημιουργούς. Ο Ταρκόφσκι, αυτός ο επίγονος της μεγάλης παράδοσης του σοβιετικού κινηματογράφου, αποκηρύσσει τα στοιχεία της προπαγάνδας, το στοιχείο της ρητορικής της επανάστασης και επανέρχεται προσπαθώντας να χρησιμοποιήσει την εικόνα, για να δημιουργήσει ένα δικό του σύμπαν, πέραν της εικαστικής σκέψης και πέραν της ουτοπίας της διαλεκτικής. Ένα ρεπερτόριο εικόνων διαπερνά το έργο του και δημιουργεί μυστικά περάσματα ανάμεσα στο ορατό και στο αόρατο. Μια κατεξοχήν ποιητική φύση, σμιλεύει τον χρόνο και υπενθυμίζει στους ανθρώπους ότι στόχος τους δεν είναι η ευτυχία, αλλά το να ανακαλύψουν το νόημα της ζωής», σημειώνει η Μαρία Κομνηνού, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και Γενική Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου της Ταινιοθήκης της Ελλάδος.

Η Ταινιοθήκη της Ελλάδος παρουσιάζει ένα μεγάλο αναδρομικό αφιέρωμα στον Αντρέι Ταρκόφσκι, με τίτλο «Εικόνα και Χρόνος, Αντρέι Ταρκόφσκι», από τις 12 έως τις 18 Φεβρουαρίου 2015. Στο αφιέρωμα θα παρουσιαστεί ολόκληρη η φιλμογραφία του κορυφαίου δημιουργού, ο οποίος άλλαξε την κινηματογραφική εμπειρία, σμιλεύοντας το χρόνο και διευρύνοντας την εικόνα με ταινίες-σύμβολα

για την πίστη, την εξορία, τη μνήμη. Το έργο του Ταρκόφσκι, είναι ανεξίτηλα επηρεασμένο από την παράδοση του σοβιετικού κινηματογράφου και ιδιαίτερα των κορυφαίων εκφραστών του, Ρομ, Ντοβζένκο, Αϊζενστάιν. Συνθέτει όμως μια απολύτως προσωπική κινηματογραφική γραφή, που κατατάσσει τον δημιουργό ανάμεσα στους κορυφαίους όλων των εποχών. Η μεταφυσική, η πολυσήμαντη φύση της καλλιτεχνικής δημιουργίας, ζητήματα πίστης και θυσίας, το νόημα της ανθρώπινης ύπαρξης μέσα στο πέρασμα του χρόνου, αποτελούν τις βασικές θεματικές που διαπότισαν τη φιλομορφία του Αντρέι Ταρκόφσκι και καθόρισαν τη διαρκή και εναγώνια προσπάθειά του, να συνθέσει την απόλυτη κινηματογραφική εικόνα, μαχόμενος την εξοντωτική ρωσική γραφειοκρατία.

Το αφιέρωμα πραγματοποιείται σε συνεργασία με την εταιρία Mosfilm. Με την υποστήριξη της Πρεσβείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ελλάδα, του Ρωσικού κινηματογραφικού αρχείου Gosfilmofond of Russia και της Σουηδικής Ταινιοθήκης Svenska Filminstitutet.

Περιλαμβάνει την προβολή ταινιών του Αντρέι Ταρκόφσκι και συγκεκριμένα επτά ταινιών μεγάλου μήκους (κάποιες από αυτές θα προβληθούν για πρώτη φορά στην Ελλάδα σε ψηφιακές βερσιόν), μία από τις πρώτες μικρού μήκους ταινίες του, καθώς και το μεσαίου μήκους ντοκιμαντέρ του Αντρέι Ταρκόφσκι (συν-σκηνοθεσία Τονίνο Γκουέρα), «Ο χρόνος του ταξιδιού» / «Tempo di Viaggio» (1983, 62'), το οποίο γυρίστηκε κατά τη διάρκεια του ρεπεράζ[1] στην Ιταλία για την ταινία «Νοσταλγία» και προβάλλεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Πρόκειται για τις ταινίες:

1. «Το βιολί και ο οδοστρωτήρας» / «Katok I skripka» (1960, 46')
 2. «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν» / «Ivanovo detstvo» (1962, 90')
 3. «Αντρέϊ Ρουμπλιόφ» / «Andrei Roublyon» (1968, 185')
 4. «Σολάρις» / «Solaris» (1971, 165')
 5. «Ο καθρέφτης» / «Zerkalo» (1974, 110')
 6. «Στάλκερ» / «Stalker» (1979, 160')
 7. «Νοσταλγία» / «Nostalghia» (1983, 125')
 8. «Ο χρόνος του ταξιδιού» / «Tempo di Viaggio» (1983, 62')
- και 9. «Η θυσία» / «Offret» (1986, 150')

Αντρέι Ταρκόφσκι, (www.andrei-tarkovsky.com)

Επίσης, θα προβληθούν Ντοκιμαντέρ για το έργο του Ταρκόφσκι και συγκεκριμένα μέσα από τρία ντοκιμαντέρ, τριών τελείως διαφορετικών κινηματογραφιστών, του Chris Marker, του Michael Leszczylowski (μοντέρ στην ταινία «Η Θυσία») και του Ebbo Demant, θα δούμε το κινηματογραφικό σύμπαν του Ταρκόφσκι, ειδικά την περίοδο που γύριζε την τελευταία ταινία του, τη «Θυσία».

Πρόκειται για τα Ντοκιμαντέρ:

1. «Σκηνοθεσία Αντρέϊ Ταρκόφσκι» / «Regi Andrej Tarkovsky»

Σκηνοθεσία: Michael Leszczylowski (1988, 100΄).

2. «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο: η εξορία και ο θάνατος του Αντρέι Ταρκόφσκι»/ «Auf der Suche nach der verlorenen Zeit. Andrej Tarkowskijs Exil und Tod»

Σκηνοθεσία: Ebbo Demant (1988, 131΄).

3. «Μια ημέρα του Αντρέι Αρσένεβιτς» / «Une journée de Andrei Arsenevitch»

Σκηνοθεσία: Chris Marker (2000, 55΄).

Στο πλαίσιο του αφιερώματος, η Ταινιοθήκη θα φιλοξενήσει στο χώρο του Μουσείου Κινηματογράφου, έκθεση εικαστικών με τίτλο «Εικόνα και Χρόνος. Εικόνες της Κρίσης» σε επιμέλεια Χριστίνας Ανδρουλιδάκη. Συμμετέχουν καλλιτέχνες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Η έκθεση θα περιλαμβάνει μια εγκατάσταση, video projections και φωτογραφίες. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι θα υπάρξουν εισηγήσεις σε όλες τις ταινίες, από σκηνοθέτες, κριτικούς

κινηματογράφου, συγγραφείς κ.ά.

Κατερίνα Χουζούρη

[\[1\]](#) Ρεπεράζ είναι η διαδικασία αναζήτησης και επιλογής κατάλληλων χώρων για εσωτερικό και εξωτερικό γύρισμα